

RENAIXENÇA

TEATRE

Àngel Guimerà

Àngel Guimerà i Jorge

(Santa Cruz de Tenerife, 6 de maig de 1845 – Barcelona, 18 de juliol de 1924)

Dramaturg, polític i poeta en llengua catalana.

Romanticisme i realisme: La seva extensa obra, notable per unir a una aparença **romàntica** els elements principals del **realisme**, el va convertir en un dels màxims exponents de la **Renaixença** o "ressorgiment" de les **lletres catalanes** a l'acabament del segle XIX

Fill de pare català i mare canària, va passar els primers anys de la seva vida a **Tenerife**. Als set anys anà a viure a **Catalunya** i s'hi adaptà ràpidament.

Fou una de les figures més destacades de la **Renaixença**, tant política com literària. Tot i que inicià la seva carrera amb la **poesia**, la major part de la seva obra literària estigué dedicada al **teatre**.

Teatre

Ben aviat aconseguí reconeixement internacional, (**Mar i cel** va ser un èxit immediat, traduït a vuit idiomes). La seva època més brillant fou en l'última dècada del s. XIX, on s'apropà més a la realitat de la societat catalana d'aquella època, que girava el rumb cap a un entorn més urbà i industrial, i destaca en el seu currículum **María-Rosa** (1894), **Terra baixa**(1896), o **La filla del mar** (1900).

Mar i Cel

Mar i cel és una obra de teatre escrita per **Àngel Guimerà** l'any 1888

Es tracta d'una **tragèdia** romàntica escrita en vers i és de tipus historicoromàntic.

L'acció de **Mar i cel** se situa en alta mar durant la primera meitat del segle XVII. L'obra explica l'amor impossible entre un **pirata musulmà** i una noia **cristiana**.

L'acció passa el 1629. **Saïd** és el capità d'un vaixell de pirates **algerians**. Saïd, com el mateix Guimerà, és un mestís.

En **Saïd** està ferit després d'abordar i capturar un vaixell cristià, ordena que li duguin una noia cristiana, perquè li curi les ferides: aquesta al·lota és na **Blanca**, l'única dona entre els presoners, que des de petita ha estat reclosa en un convent i que s'adreçava, abans de l'abordatge, cap a Barcelona per professar l'hàbit de monja.

Agraït per la cura, **Saïd** li atorga a **Blanca** més privilegis que a la resta de presoners i amb el temps s'enamora d'ella. Quan **Saïd** explica, en un monòleg carregat de dramatisme, la història dels seus pares, **Blanca** s'emociona fins a plorar. Per purgar la culpa d'haver sentit compassió

per un infidel planeja matar-lo amb un punyal quan dormi, però li falten les forces en l'intent, i Saïd, un cop despert, li ofereix el pit perquè li clavi i aleshores ella es desmaia.

Al segon acte, *Blanca* està confosa pels nous sentiments que descobreix envers Saïd, alhora que es va descobrint en *Saïd*, sense confessar-ho, l'interès i la passió que sent per aquesta dona, delatats per la gelosia que sent en creure que Ferran i Blanca estan junts. Un cop *Saïd* certifica que no hi ha res entre ells, es desferma un amor impossible entre *Saïd* i *Blanca*, ja que pertanyen a mons diferents i oposats i saben que el seu amor no serà ben vist per ningú.

Al tercer acte, na *Blanca* fa guàrdia davant la cabina on en *Saïd* és tancat, per impedir que li facin mal, amb l'amenaça que, si el toquen, ella es clavarà el punyal.

En Carles a l'últim moment dispara a en *Saïd*, però na *Blanca* s'interposa per protegir-lo, i mor pel tret del seu pare. Aleshores, *Saïd* es tira al mar amb *Blanca* i moren tots dos junts. La mort dels dos protagonistes és l'única manera d'aconseguir estar junts en amor. Viuen en dos mons oposats. un és el mar i l'altre el cel. que només s'ajunten a l'horitzó que és la mort.

Terra Baixa

Terra baixa és una de les més populars de totes les que escrigué i una de les més representades i traduïdes de la llengua catalana. Traduïda a catorze idiomes diferents: castellà, anglès, italià, alemany, rus, suec, txec, hebreu, portuguès, sicilià, serbi, neerlandès, jiddisch i esperanto ha esdevingut tot un clàssic del repertori teatral català.

El tema principal de l'obra és l'amor, però les influències realistes instiguen Guimerà a incloure altres temes com l'opressió que pot arribar a exercir un home sobre un grup de persones que es troben sota les seves ordres, sent treballadors seus, dins d'una societat conservadora. D'aquesta manera, l'autor fa una aproximació a la realitat contemporània i als processos de canvi que patia la societat catalana, tot expressant la lluita entre dos mons irreconciliables. A partir d'aquest tema es desenvolupen, al llarg de l'obra, les reaccions dels personatges envers aquesta dominació del caciquisme rural, i s'exalta la naturalesa davant la societat envilida pel progrés.

Es divideix en tres actes:

En el **primer acte** hi ha la presentació dels personatges, i s'intueix que en Sebastià i na Marta mantenen una relació amorosa en secret. En Sebastià, tot i tenir propietats, té molts deutes, i per això decideix casar-se amb una pubilla de bona família. Tanmateix, ningú no es vol casar amb ell, perquè tothom s'imagina que na Marta és la seva amant. Per evitar que la gent pensi que festegen, decideix casar na Marta amb un pastor que coneixia en Tomàs, anomenat Manelic. En Tomàs, que no sap res de tota aquesta trama, parla amb en Manelic, que s'enamora de na Marta amb un amor pur, sense haver-la vista. En Manelic baixa de la terra alta per casar-se amb na Marta, tanmateix ella no vol casar-s'hi perquè no l'estima. Aquest matrimoni per conveniència s'acaba duent a terme perquè en Sebastià li ordena que es casi, tot i fer-li fàstic en Manelic. Quan ja són casats i els dos són a casa, en Manelic s'adona que la Marta no l'estima.

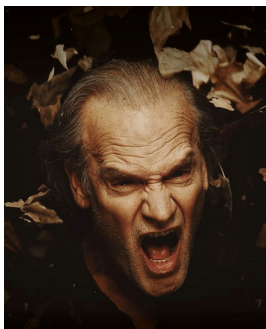
En el **segon acte**, en Manelic es troba desubicat a la Terra baixa perquè tots els pagesos del poble se'n riuen, d'ell, per ser un ignorant que no s'adona del muntatge creat per encobrir aquest romanç.

A mesura que transcorre l'acte, en Manelic s'adona del muntatge del seu casament i, tot enfadat, decideix tornar a la terra alta. Na Marta veu que en Manelic vol deixar la Terra baixa i decideix anar-se'n amb ell perquè s'adona que l'estima. Els dos volen fugir d'aquella terra que, segons en Manelic, és plena de boira i falsedat.

El **desenllaç** de l'obra arriba amb el tercer acte. En Sebastià vol que vigilin en Manelic perquè l'havia amenaçat de mort.

Finalment, na Marta sent la riulla, que és el senyal que esperava, i decideix fugir, però és interceptada per en Sebastià, que la renya. Seguidament, apareix en Manelic al molí i s'enfronta amb en Sebastià en una baralla a mort que guanya en Manelic.

És en aquell punt que en Manelic diu: «He mort el **Ilop**» (referint-se a l'amo, en Sebastià).

Per acabar, els pagesos veuen el cadàver d'en Sebastià a terra,

i na Marta i en Manelic fugen a la tranquil·la i pura terra alta.

